

*Makalenin Türü: Kitap İncelemesi / Book Review

*Geliş Tarihi / First Received: 21.02.2022

*Kabul Tarihi / Accepted: 16.03.2022

*Atf Bilgisi: Karabağ, A. (2022). “Giresun’un Diyojeni Yavyum Ertuğrul” Hars Akademi, 5 (1), 231-249.

*Citation: Karabağ, A. (2022). “Diogenes Of Giresun Yavyum Ertuğrul”. Hars Akademi, 5 (1), 231-249.

GİRESUN’UN DİYOJENİ YAVYUM ERTUĞRUL

*Alpaslan KARABAĞ**

Murat Akyol, **Giresun’un Sevgilisi Yavyum Ertuğrul**, Ankara: Kültür Ajans Yayınları, 2019. ISBN: 978-605-325-188-00.

Giresunlu yazar Murat Akyol’un “Giresun’un Sevgilisi Yavyum Ertuğrul” adlı kitabının değerlendirmesinin yapıldığı bu araştırma yazısında esere konu olan Ertuğrul Öztürk’ün hayatı üzerinden Giresun şehir kültür, sanat ve edebiyatıyla ilgili tespitlerde bulunulmakta; mizah, komedi ve komikliğin şehirdeki algı ve yansımaları, insanların hayata bakış açıları sorgulanmaktadır.

Kitap, yazarın üslubu ve eserine konu edinilen kahramanı, bazı olay ve hadiseleri bizzat yaşamışlığıyla yazarın roman kahramanına, roman kahramanının yazara (anlatıcıya) dönüşmesi açısından dikkat ve ilgi çekici güldürü sanatına dönüşmüştür. Yazar, kahramanını eserine yazar olarak ortak etmekle kalmayıp okuyucusunu da maceralar dizisinin içine çekmektedir.

Dilci, edebiyatçı, şehir kültür tarihçisi ve meraklı okuyucularının dikkat ve ilgisini son sayfasına kadar taşıyan eser, yazarın bundan sonraki öykü ve hikâyelerine davetiye çıkarmaktadır.

Ertuğrul Öztürk adına atfedilen eserden kısa bir kesitin sunulduğu, çeşitli akademisyenlerin görüşleri ve Karadeniz insanının kendisine has kültürel dokusunu yansıtan bakış açısıyla Ertuğrul Öztürk’ün kişiliğinin farklı boyutlarının ortaya konulduğu bu makalede hem Ertuğrul Öztürk’ü tanıtmak hem de Karadeniz Bölgesi halkının kültürel hafızasına katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Karadeniz’den Erzurum’a...

İstanbul Yeşilköy Havaalanından kiraladığı mütevazı arabayla, uzun yıllar hasret kaldığı Erzurum’a Karadeniz sahil yolundan geze geze gitme kararı alır. Sokaklarında koşturup oynadığı şehirden yıllar önce ayrılıp Fransa’ya gittikten sonra, Erzurum’u gezip görme fırsatını nihayet yakalamıştır. Bu yolculuk planında Sorbon Üniversitesinde okurken tanışıp evlendiği Fransız eşinin ısrarlarının da önemli rolü vardır.

* Öğretim Görevlisi, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, Türk Dili Bölümü, Kazakistan/Kentav. alpaslankarabag@outlook.com / ORCID: 0000-0003-3751-7196

Zonguldak, Sinop, Samsun ve nihayet Ordu'ya kadar gelirler. Fırsat buldukça yollarda mola vererek ve sahil yolunda yeşillikler içerisindeki ilçe, kasaba ve köylerin güzelliklerinin, Karadeniz'in eşsiz maviliğinin tadını, keyfini çıkara çıkara...

Sakin, huzurlu geçen seyahatleri Ordu çıkışında tedirgin, endişeli bir yolculuğa dönüşür. Eski model reno arabaları teklemeye başlar. Depodaki benzin de bitmek üzeredir. Bundan daha beteri, yanlarına aldıkları nakit para dolu cüzdanı da hangi benzin istasyonu veya dinlenme tesisinde düşürdüklerini de hatırlayamazlar. Gidecekleri yol istikametinde ne tanış ne dostları vardır. Tek umutları, güven duyup itimat edecekleri bir esnaftan yardım istemek, yurt dışına telefon ederek bir bankaya nakit havalesi yaptırmak... Paranın bankaya aktarılması ve tahsil edilmesi en iyi şartlarda iki üç günü alacaktır. Bu durumda onlara kim, nasıl yardım edecektir?

Kuşku, endişe ve aklındaki bin bir soruyla motoru tekleyen arabasının direksiyonuna sıkı sıkı sarılırken, eşinin müşfik ellerinden ve omzuna dayadığı başından aldığı cesaretle yola devam edip Giresun'a ulaşmak ve vaziyetlerini anlayacak merhamet sahibi birileriyle karşılaşmak için içten içe dualar ederler.

Nihayet Giresun tabelası görünür. Bir sevgilinin saçını ve yanaklarını öpercesine köpüklü dalgaların nazlı nazlı yokladığı sahil yolundaki tek tük evlerden sonra restoran, dükkân ve işyerlerini takip ederek şehir merkezine gelirler. Merkez Camisi ve itfaiyeyi geçtikten sonra sanayiye gelmeden kapısı ardına kadar açık, penceresi büyükçe bir yazıhane dikkatlerini çeker. Yazıhanenin önünde birkaç kamyon fındık yüklemek için sıra beklemektedir.

Arabasının başını yazıhanenin önündeki geniş meydana çevirir, kapının önüne kadar gelip park eder. Eşine arabada kalmasını söyler, arabadan iner ve yazıhanenin ardına kadar açık çatal kapısından içeri girer. Yazıhanenin hangar gibi arka deposunda sırtı dönük otuz yaşlarında bir genç, üst üste istiflenmiş fındık çuvallarını sayıp elindeki deftere yazmaktadır. Yazıhanenin girişinde yıpranmış ceviz masanın arkasındaki koltukta da yetmiş yaşlarında bir ihtiyar (Abuşun Muharrem), önündeki gazeteyi okumaktadır.

-Tanrı misafiri kabul eder misiniz beybaba?

Yaşlı adam dikkatle okuduğu gazeteden başını kaldırır, gözlüğünü çıkarıp kapıdan giren "Tanrı Misafirine" baştan aşağı dikkat kesilir. Sonra pencereye başını çevirir, yazıhane önündeki araba ve ön koltuğunda oturan hanım dikkatini çeker. Genç adama döner:

-Hoş geldin evlat! Misafir Tanrıdansa bize laf mı düşer! Hele gel, otur... Bir soluklan.

Başını tekrar pencereye çevirir:

-Hanımefendiyi de çağır. Yol yorgunu olduğunuz belli.

Ardından fındık çuvallarını sayan oğluna seslenir.

-Bahtiyar oğlum buraya gel!

Bahtiyar, elindeki kalem ve defteri çuvalın üzerine koyarak masa tarafına yönelir. Bu arada genç adam, arabanın kapısını açıp güzel eşini indirip tekrar yaşlı adamın yanına gelir.

Yaşlı Adam, masanın önündeki koltuklara oturmaları için işaret eder. Bahtiyar onlara "Hoş geldiniz!" derken baş selamını vermeyi ihmal etmez.

Yaşlı Adam seyrek aksakallarını sıvazlayarak:

-Bahtiyar oğlum. Beyefendi ve hanımefendi bizim Tanrı misafirlerimiz. Yandaki kahveciye söyle! Hemen bize kahve getirsin. Lokantacıya da git iki kişilik yemek hazırlayıp göndersin. Hadi sallanma!

Genç adam, utana sıkıla yol yorgunu ve daha da önemlisi aç olduklarını dahi dile getirmeden yaşlı adamın dertlerine derman olması karşısında derin bir "Oh!" çeker. Bu alicenap ve misafirperverliklerinden cesaret alarak:

-Şey... beybaba! Sizden bir şey rica edecektik!

Yaşlı adam, sakin ve güven veren tavırla:

-Hele bir soluklanın! Ölümünden başka her şeyin çaresi vardır.

Bu arada oğlu babasının sözü üzerine çoktan yazıhaneden çıkıp gitmiştir. Emin ellerde olduklarını düşünerek eşi ve kendisi koltuklara iyice yaslanıp otururlar. Kahveci çırağı bu arada "Tanrı misafirlerinin" kahvelerini önlerine getirmiştir. Genç çift dumansı üstünde köpüklü kahvelerden birer yudum alır. Genç adam mevcut hal vaziyetlerini açıklamak için koltuğunda oturan yaşlı adama döner.

-Şu gördüğünüz arabayla İstanbul'dan buraya kadar geldik. Karadeniz sahillerini geze geze memleketim Erzurum'a gitmeyi planlıyorduk. Ordu'ya gelinceye kadar her şey yolunda gidiyordu. Motor teklemeye başladı, depodaki benzin de bitmek üzere... Daha kötüsü bir miktar para dolu cüzdanımızı da durduğumuz tesislerde düşürdük mü, çaldırdık mı onu da bilmiyoruz. Yurt dışına telefon edecek bir esnafın telefonu var mı diye sağa sola bakına bakına buraya kadar geldik.

Yaşlı adam gülümser, kırçıl sakallarını tekrar sıvazlar:

-Yolcukta insanın başına ne geleceği belli olmaz. Hele birkaç lokma bir şeyler atıştırın, sonrasına bakarız!

Yaşlı adamın sempatik, babacan tavırları -konuşulanlardan bir şeyler anlamasa da-Fransız eşini de rahatlatır. Genç adam henüz çiçeği burnunda yeni evli olduklarını, eşinin

Fransız olduğunu ve uzun yıllar önce Erzurum'dan ailece ayrılıp Fransa'ya göçtüklerini, çocukluğunun geçtiği şehri görmek için böyle bir yolculuk planladıklarından kısaca bahseder.

Bu kısa sohbet sonunda Bahtiyar ve elinde bir tepsisi yemekle lokantanın garsonu içeri girer. Garson konukların önüne tepsiyi bırakır, çıkıp gider.

Bahtiyar ve babası misafirlerinin ağırdan hareket ettiklerini görünce:

-Çekinmeyin, afiyet şeker olsun!

Yaşlı adam, oturduğu koltuktan kalkar.

-Delikanlı, siz yemeklerinizi yerken oğlum da sizin arabanızı yan taraftaki sanayiye götürüp motoruna bir baktırsın.

Genç adam pardösüsünün cebinden arabanın anahtarını çıkarıp Bahtiyar'a minnetle uzatır. Bahtiyar anahtarı alıp hızla yazıhaneden çıkar. Arabayı zar zor çalıştırıp yazıhanenin önünden ayrılır. Yaşlı adam da Tanrı misafirlerine lavabonun yerini gösterir, rahat yemek yemeleri için de yanlarından ayrılıp oğlunun fındık çuvalı üstüne bıraktığı kalem defteri alıp çuvaları saymaya başlar.

Tanrı misafirleri, lavaboda ellerini yıkadıktan sonra baş başa kendilerine ikram edilen sıcak pancar çorbası, hamsi pilavından iştahla atıştırırlar. Yemek sonrası yine Türk kahveleri gelir, keyifle kahvelerini yudumladıktan sonra yaşlı adamın izniyle masa üstünde duran avizeli telefonda yurt dışına telefon ederler.

Yaklaşık bir saat sonra Bahtiyar kapıdan içeri girer, anahtarı genç adama uzatır.

-Birader, motorunda pek sorun yokmuş. Bujileri değiştirdiler, biraz da yağ eklediler. Endişeye mahal yok. Yolunuz açık olsun.

Genç Adam, Bahtiyar'ın elini sıkarak teşekkür eder. Araba, telefon ve açlık sorunu hallolmuştur. Ancak Erzurum'a daha çok yolları vardır. Benzin parası, mola verdikleri yerde çay çorba parası... Bunu yazıhanenin patronu yaşlı adama ve oğluna söylemekten sıkılıp utanır. Yaşlı adam ve oğlu hiç tanıyıp bilmedikleri, yoldan geçen insanlara çay çorba ikram etmiş, arabalarının bakımını yaptırmışlardır. Fazlasını istemeye cesaret edemez. Yaşlı adamın eline iki eliyle sarılır, teşekkür eder. Eşi de Fransızca teşekkürlerini sıralar. Yaşlı adam ikisinin de omuzlarını sıvazlayıp uğurlar.

-Yolunuz açık olsun. Erzurum'a bizden selam söyleyin! Bahtiyar oğlum, arabaya kadar misafirlerimizi uğurla!

Bahtiyar arabaya kadar onlara eşlik edip arabanın kapısını açar, genç adamın eşinin binmesine yardımcı olur. Genç adam arabaya binerken dahi teşekkürlerini sıralamaktan geri durmaz. Bu arada yazıhanenin kapısının üzerindeki tahta tabelada işyeri adı, adresi, telefon

numarasını hızla cebinden çıkardığı bir kâğıda yazıp tekrar cebine koyar. Tam kapıyı açıp şoför mahalline oturacakken Bahtiyar, genç adamı kolundan tutup arabanın arkasına gelmesini ister. Montunun cebinden bir miktar banknotu çıkarıp uzatır.

Genç adam mahcup bir halde elini uzatmaktan çekinir. Bahtiyar, genç adamın çekingen elini sol eliyle kavrayıp banknotları avucuna sıkıştırır.

-Yazıhaneden girerken "Tanrı Misafiri" sözünü söylemiştin. O sözün üzerine söz olmaz. Bu babamın emri. Daha gidecek uzun yolun var. Benzin parası, yemek parası. Yenge Hanıma mahcup olma. Yolunuz açık olsun!

Genç adam, Bahtiyar'ın boynuna sıkı sıkıya sarılıp kucaklar. Teşekkür ve minnetle arabasına binerek tekrar Erzurum yoluna düşer.

Doğup büyüdüğü, çocukluğunun geçtiği Erzurum'u eşine defalarca anlatmış, o da üniversiteden mezun olduktan sonra Türkiye'ye, İstanbul'a gidip oradan bir araba kiralayarak Karadeniz sahillerinden geze geze Erzurum'a gitmek istediğini, bunu bir balayı hediyesi olarak göreceğini ifade edince, ilk işleri birbirlerine verdikleri bu sözü yerine getirmek için böyle maceralı bir yola çıkmak olmuştur.

Genç adam, yola çıkarken ürkek ve çekingenliğini eşine hissettirmemeye gayret eder. Artık bu yersiz korku ve endişelerine mahal yoktur. Başları dara düşüp ilk kapıyı çaldıklarında kendi evlerindeki sıcaklığı görmüşlerdir. Dağda bayırda her nerede olursa olsun arabaları bozulduğunda, yolda kaldıklarında başlarını hangi yöne çevirirlerse çevirsinler bir çoban evi, esnaf dükkânı... kapısını açıp yiyecekleri ekmek, içecekleri su ve güvenle yatacakları yatak ve yorganlarının olacağına artık yürekten inanırlar.

Erzurum yerindeydi. Bulunduğu yerde hep var olacaktı. Öyleyse yavaş yavaş, neşe ve huzurla Zeki Müren'in "*Neyleyim sarayı, neyleyim tahtı*" ve Mirelle Matheu'nun "*Pardonne- moi ce caprice de'nfant*" şarkısı eşliğinde... Karadeniz yollarından "Dadaşlar diyarı"na doğru...

Ailesiyle Erzurum'dan Fransa'ya giden Ermeni çocuğun Sorbon'da tanışıp evlendiği eşi, Peugeot araba fabrikası sahibinin biricik kızıdır. Bir başka ifadeyle genç adam da dünyaca ünlü araba fabrikasının damadıdır. Aradan çok geçmeden yaşlı adam ve oğlu Bahtiyar, Giresun'un, Karadeniz'in ve Türk insanının alıcılık, misafirperverlik örneğini göstererek adını sanını bilmedikleri, ağırlayıp yola vurdukları Tanrı misafirlerinin yıllarca Doğu Anadolu bölgesinde Peugeot'un imtiyazlı bayiliğini yürütürler.

Yavyum Ertuğrul Kimdir?

Şehir ve kültür tarihçiliği, ülkelerin siyasi ve savaş tarihçiliğinin hep gölgesinde kalmıştır. Bir şehrin kimliği, o şehrin sokakları, caddeleri, bölgelerine hayat veren dünden bugüne toy ve düğünlerindeki türkü, şarkı ve eğlenceleridir. Acı ve ölümlerinde bir araya geldikleri ağıtlarıdır. Dahası bölgeye damgasını vurmuş sanatçısı, edebiyatçısı, ete kemiğe bürünmüş güldürü ve mizahın ayaklı sineması, kütüphaneleri insanlarıdır. Kahvehanelerde destan, efsane anlatan kıssahanlar, o bölgenin masalını bilmecesini torunlarının uykularına yoldaş eden nineler, ebelerdir. Bulunduğu şehir kasabasının her köşesine hayat veren bu şahsiyetleri unutan şehirler özünü de hatırasını da kimliğini de sorgular hale gelir. Soğuk beton yol ve binaların arasında şehir de şehirdeki yaşayan insanlar da nefessiz kalır.

Şehr-i Canan'ına bağlı, yazdığı her şiir ve eserinde dağından, bayırından, yaylasından ve insanından bahsetmeyi, şehrinin birikimini, dağarcığını gelecek kuşaklara emanet etmeyi kendine görev sayan Murat Akyol, şehrin güzelliklerini, güzel insanlarını tatlı, samimi bir üslupla okuyucularıyla tanıştırır:

"[...] Kimler olmadı ki bu sayılan zaman içerisinde etrafımda? Kimleri yaşamadım ki?... Tabii eskilere, benden yaşça çok büyüklerime hadsizlik edip bir atıfta bulunmak da istemiyorum bu satırlarda; ama Arnik Teyze'mizden tutun da, Deli Semiha, Ali Arif, Cin Ahmet Amcamız, İrfan Ağabeyimiz, Abidi, Ruhi, Sepetçi Sebahattin, Mit Hasan, Tenekeci Rüştü dâhil, Giresun'un bütün özel insanlarını, Vali Mehmet Aldan'dan tutun da Emniyet Müdürü Tantan'ı, efsane belediye başkanı Orhan Yılmaz'ı hatırlayan ve yaşayan kardeşinizim. Taşbaşı Parkı, Zübeyde Hanım ve Kale Parklarındaki yaz akşamlarının canlı orkestra müziklerini, her Çarşamba ve Cuma şehirlerarası yolcu vapurlarının Giresun Limanına Samsun'dan geliş, Trabzon'dan dönüşlerini, yavaşmalarını bilirim. Bu gözler çocukluğumun o en temiz hisleriyle her yolcunun bir yakını muamelesi ederek, bilinir bilinmez hüzünlenip buğulanmıştır her vapurun her seferde bu limandan ayrılmasına..." (Akyol 2019: 5).

"Sanırım şanslı biri sayılırım?... Mehmet Efendi Restaurant, Çakır'ın Yeri, Dik ve Kaya Restaurantlar, Garipoğlu ve Kılıçaslan Lokantaları, Aabicüğimin Yeri, Rumeli Köftçisi, 28 ve Kerasus gibi Giresun'un bugün hiçbirinin de ayakta olmadığı lezzet duraklarında bir şekilde bulunmuşluğum, yemek yemişliğim oldu. Fiskobirlik ve Entegre Lokalleri, Seka Aksu müessesesinin nezih salonu, Kale Restaurant'ta gençliğimde oturdum. Ama ben esas hakkı ödenmez Bodimeli Yalısı'nda büyüdüm. Kurtuluş Parkı'nda çocukken Meysu, ilk gençliğimden sonra da ilk biralarımı orada içtim. Bu arada şehrin uzak-yakın mekânlarından olan Geçilmez'i, Kulak Restaurant'ı, Hoca'nın Yeri'ni, sonralarda Tünel'i, Aretias Disco'yu, Can Bar'ı, Belediye, Güre, Difrın, Arif Kumaş ve Bulvar Plajlarını asla unutmam, unutamadım. Ben bundan 30-40, şimdilerde de 50 yıl önceki Giresun'umu unutamadım. Yakın ve komşu illerin, çevre tüm ilçelerin insanların gezip-görmek, yemek yemek için uğradıkları çocukluğumun o olağanüstü kentinin kayıpları çok oldu."

Kaybettiklerini ise dünyasını değiştiren sevgilinin ardından yakılan ağıt gibi kaleme döker:

"Hem bu bahsedilen güzel yanlarını hem de içinden, bağrından çıkardığı çoğu güzelliği ve canı; kaybettiği zaman içinde Giresun... Yukarıda az önce saymaya çalıştığım ve Giresun'un yaz-kış açan gülleri olan o çok özel ve güzel insanları güzelim atlara bindiler ve gittiler, zaman içinde terk ettiler bizleri. Bir de sahillerimizi kurban ettik zamanla yollara. Falezlerimizi, yalılarımızı, kumsallarımızı kaybettik. Yeşil Giresun'umuza kıydık, onu iğdiş ettik anlamsız hurslarımızla. Fındığımıza iflah olmaz "fındık kurtları" dadandı. Her fındık mevsiminde köylümün, üreticimin boynu bükük kaldı. Para etmedi fındığımız... Emeklerimiz yerlerde süründü!" (Akyol 2019: 5-6).

Yaşadığınız yeri sevmek bazen tek başına bir şey ifade etmez... Oranın tarihsel varlığını, geçmişini, manevi miraslarını, renklerini, kente can katan-ışık saçanlarını; kısacası özel insanlarını bilmek gerekir. "İşte tam da şimdi, tam da burada bu noktada; yaklaşık bir yıllık çabanın bir ürünü olan yeni bir kitapla, bunu gerçekten hak etmiş; Giresun'da herkesin Ertuğrul Ağabeyi, "Yavyum Ertuğrul'u", Eşi-Dostu-Yareni-Arkadaşı-Ahiretliği olan Çok Kıymetlimizin hayatını anlatan bir kitapla yine huzurlarınızdayız" (Akyol 2019: 6-7).

Murat Akyol,¹ yaşadığı şehirle ilgili kaleme aldığı deneme, derleme, öykü ve romanlarının ardından yine şehrinin insanlarına, kültür dokusuna ışık tutan *Giresun'un Sevgilisi Yavyum Ertuğrul* kitabının kahramanı, "Kitapsız Şair Bahtiyar Dayımoğlu Öztürk"ün biricik mahdumu, nev-i şahsına münhasır Ertuğrul Öztürk'le birinci sayfanın ilk cümlesinden son cümlesine kadar Giresun sokaklarını gezdirirken, komedi ve ince mizah kervanına okuyucusunu da katmaktadır.

Kültür Ajans Yayınları (no: 386)'ndan çıkan eser, 2019 yılında Ankara'da sınırlı sayıda basılmış olup 320 sayfadır. Kitabın adeta özü niteliğindeki kapak tasarımı Merve Yıldırım, Karap karikatürü ise Arif Bülbül tarafından yapılmıştır.

Kitap, Murat Akyol'un "Sunu" ve Prof. Dr. Bayram Kaya (Merhameti Bal Öfkesi Lal), Prof. Dr. Ahmet Güngör (Giresun'un Gizli Bilgesi) ve Prof. Dr. Erdoğan Altınkaynak (Tanıdığım Ertuğrul Öztürk "Yavyum Ertuğrul") tarafından kaleme alınan "Takdim" (Ön Söz) yazılarıyla başlar. Ertuğrul Öztürk'ün kimi zaman fantastik, kimi zaman mizah ve güldürü yüklü anıları, yazarın kahramanla yaşadıkları ve onun hakkındaki anlatılarının akıcı, çarpıcı ve canlı anlatımının yer aldığı farklı başlıklar altındaki - birbirini tamamlayan-

¹ Yazarın ayrıca "Dalgalara Bin de Gel" (Öykü, 2014), "Akıllı mı Desem Deli mi" (Öykü, 2015), "Altın Post ve Amazonların Gözyaşları" (Roman, 2016), Giresun'da Efsaneler, Söylenceler, Masallar (İnceleme, Araştırma, 2018) adlı iki deneme ve bir inceleme, araştırma eseri bulunmaktadır. Yakın tarihe ışık tutacak "Bir İnsan Olarak Topal Osman Ağa" adlı romanının baskı aşaması devam etmektedir. Batı ve Türk mitolojisi ve yaşadığı şehir Giresun'u kaleme aldığı Altın Post ve Amazon'un Gözyaşları romanıyla ilgili değerlendirme makalesi Kazakça ele alınıp Kazakistan'da yayımlanmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz.: А. Дашман, кара теңіздің жеңіс толқындарынан туған жауынгер әйелдер (алтын тері және амазондардың көз жасы, қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінің ХАБАРИШЫСЫ, No:4 (66), 2021, ISSN: 2312-475X. 6-21

serüven dizisiyle devam eder: 1. Yavyumoğulları Beyliği, Yavyum Bey, 2. Göbeklitepe, Yavyum Ertuğrul, 3. Kallista Pavli'yi/Pavli Ordu'yu, Yavyum Ertuğrul da Giresun'u Yaktı, 4. Röportaj, 5. Yavyum Ertuğrul'un Fenerbahçe'ye Transferi, 6. Bir Pazar Mesaisi, Açılış Töreni, Şerif Taytıs, 7. Öbür Taraf, Yavyum Eytuğyul, 8. Dombıra, 9. Deli Ertuğrul (Yavyum Eytuğyul), 10. Tarihte Bugün, 11. Köşedeki Balıklar, 12. Saten Pijama, 13. Kabadayı, 14. Çıplaklar Kampı, 15. I. Masal Uluslararası "Yavyum Eytuğyul" Tavla Turnuvası ve Ondan Geriye Kalanlar, 16. Bir Pazar Günü/Hasta Ziyareti/Ülkemin Hâli, 17. Yaş: 47, 18. Gedikkaya Kahvehanesi, 19. Mezbağa Haneye Telefon, 20. Lisanimızca Düne Teşekkür, 21. Dağ Başına Çıkan Kayık, 22. Sizde Kavurma Var mı?, 23. Bir Masal Gecesi/Alpay, 24. İklim, Bir İmza Günü, 25. Bir Masal Gecesi, 26. İki Perdelik Komedi: I. Perde, II. Perde, 27. Yavyum Ertuğrul Uluslararası Tavla Turnuvasının Ardından, 28. Masala Yazılan Şiir, 29. İmzasız Düriye, 30. Yavyumun Kırdığı Potlar, 31. Ben Sizden Gidiyorum/Vasiyet, 32. Ben Sizden Gidiyorum/ Vasiyet (Şiir), 33. Son Söz.

Murat Akyol'a göre Yavyum Ertuğrul, biraz Nejat Uygur'u, biraz Ferhan Şensoy'u, biraz biraz Sigmund Freud'u (?) ve bir parça da Kong qiu Konfüçyüs'ü (!) anımsatır... Hatta bazı bazı sinirlendiği anlarda Chuck Norris'in bizzat kendisi de olur.

"Çünkü o; Uygur kadar sevimli, tonton ve komik, Şensoy kadar akıllı ve esprili, Freud kadar iyi analist ve Konfüçyüs kadar da bilge bir kişiliktir. Yukarıdaki ilk paragrafta yazılı olan Chuck Norris tarafını ise binde bir ve çok nadir gösterir" (Akyol 2019: 317).

"... İşte sevgili Ertuğrul Öztürk, bu sayılanları bu topraklar içerisine 70 yıla yaklaşan koca bir ömürle ekmiş, toplumdaki gördüğü saygı ve yüreklerde olan sevgiyle de bu ekilenleri hakkı ve olması gerektiği gibi de zamanı geldiğinde biçebilmiştir" (Akyol 2019: 318).

Kitapta yer alan "Merhameti Bal, Öfkesi Lal" başlıklı Ön Söz yazısında Bayram Kaya, Ertuğrul Öztürk'ü şu cümlelerle tanımlamaktadır:

"[...] Çocukla çocuk, büyükle büyük, esnafla esnaf, öğrenciyken öğretmen, öğretmenken öğrenci olmayı becerebilen... Giresun'un en işlek caddesi Gazi Caddesi'nden aşağı inerken herkesin hâlini hatırlayıp sorup kimi zaman 'Nasılsın gaymağım?' kimi zaman da 'Ağzının ortasına gül dikeyim!' diyen. Gariban birine haksızlık ve densizlik karşısında en üst perdeden haykıran, adaletsizliğe; ok, yay, kılıcı olmadan da tek başına meydan okuyan" (Akyol 2019: 10).

"Giresun'un Gizli Bilgesi" başlığında Ahmet Güngör ise: "[...] Ertuğrul Öztürk'ün yukarıda ifade etmeye çalıştığımız özellikleri arasında bir farklı yönü daha vardır ki, yerde gezen karıncadan sokak köpeğine, kurduna kuşuna kadar beslediği merhamet duygusudur. Yayladaki evinin bahçesinde ateşe odun atan genci: "Odunun üzerinde karınca ya da börtü böcek olabilir. Odunları silkeleyip öyle ateşe at!" diyecek kadar -haşmetli görünüşüne rağmen- naif bir gönül adamıdır" (Akyol 2019: 12) sözleriyle insancıl, doğaya ve tüm canlılara karşı merhametli yönüne dikkat çeker.

Erdoğan Altınkaynak da "Tanıdığım Ertuğrul Öztürk (Yavyum Ertuğrul)" adlı yazısıyla, kitabın bütününe özetler niteliktedir:

"[...] Kendisi hoş sohbet birisidir. "R" sesini telaffuz edemediği için arkadaşları ona "Yavyum" lakabını takmıştır. Konuşurken sizi sıkmaz. Çok konuştuğu zamanlar da olmuştur ama o bunu anladığında susmasını da bilir. Suskunluğu uzun sürmez. Hiç beklenmedik bir anda öyle bir nükte yakalatıp söyler ki, etrafındaki herkes kahkahaya boğulur. Hem baba ve hem de anne tarafından asil ve varlıklıdır. Ancak maddiyata önem vermez. Atadan babadan gördüğü gibi cömerttir. Cömertliği bazen sınırları zorlar derecededir. [...] Kimileri için "Deli Ertuğrul" olan dostum benim için "Veli Ertuğrul"dur. Ertuğrul'u son bir cümle ile ifade edeyim mi? "Onu zehir gibi acıya kat, bal şerbeti niyetine iç" (Akyol 2019: 14).

Diye ondan bahsederken, babası Bahtiyar Dayımoğlu Öztürk'ü de anmayı ihmal etmez.

Görüldüğü ve anlaşıldığı kadar Ertuğrul Öztürk nam-ı diğer Yavyum Ertuğrul, esnafı, sanatçısı, siyasetçisi bir yana; akademi camiasında da tanınıp bilinen, sevilip sayılan biridir. Ancak onun soy sop olarak kim, nasıl bir kişilik ve hakkında kitap yazılacak kadar ehemmiyete haiz bir şahsiyet olduğuna dair ayrıntılı, sarıh bilgiler yine yazarın bizzat kendi kaleminden gelmektedir.

"Ertuğrul ağbi Giresun'un zengin ailelerinden, varlıklı ve isim sahibi bir kökenden gelir. Büyük babası, Keşap ilçemizin Karabulduk nahiyesine bağlı Armutdüzü Köyü eşrafından 'Abuşun Muharrem' adında namlı bir isimdir. Babası ise Giresun'un en büyük ozanıdır ve yakın yıllarda kaybettiğimiz bu ad bir efsane gibi halen halkın gönlünde yaşamaktadır. 'Dayımoğlu Bahtiyar' derler yaşantısıyla, yaptıklarıyla, yazdıkları ve geriye bıraktıklarıyla adına. Hakkında kitaplar yazılacak bir hayat öyküsünün de sahibi Dayımoğlu Bahtiyar Amcamız aslında.

Kendisi, biraz fazla tutucu, müteyyin ve dinin geleneklerini yaşamaya çalışan bir babanın evladıdır. Muharrem amcamız ne yapsa ne etse oğlu Bahtiyar'ı istediği bu çizgilerin içine çekemez, kendi istediği kalıpların içinde yaşamasını sağlayamaz. Genç ve uçarı Bahtiyar'ın hassas, hayatı ve yaşamayı seven, tüm dünyayı ve yaratılanları kucaklayacak bir gönlü vardır çünkü. Bu konudaki gerçek, çarpıcı yaşanmış öyküler, Bahtiyar amcamızın sonraki yıllarda kadim dostu da olacak olan mizah öykülerinin dünyadaki en büyük ismi, usta kalem, büyük yazar Aziz Nesin'e de ilham olacak ve onun öykü kitaplarında yer bulacaktır. Bahtiyar amcamız işte bu güzelim öykülerin kahramanıdır. Zaten gençliğinde ve bir zaman sonra da babasıyla anlaşamayacak ve kendi yolunu kendi çizmek isteyerek Zonguldak'ın, emeğin başkentinin yolunu tutacaktır. Geride bıraktığı fındık ağası varsıl bir baba ve dahası gitmese evinde kalsa varlık içinde yaşayacağı zengin bir ailenin varlığı, onun yeni ama özgür bir hayata yelken açmasına mani olamayacaktır.

Zonguldak'ta madencilik yapar, emekle, emeğin yüceliğiyle ve kimi evrensel saydığı değerlerle ilk burada tanışır Bahtiyar amcamız... Alın terinin ürünü emeği, bu olgunun sömürülmemesi ve değerinin korunması yolundaki örgütlü mücadelenin gücünü, sendikal faaliyetlerin önemini burada görür. Siyasete atılır, siyaset yapar. Bu arada ününe ün katan

şiiirler yazar. Edebiyat çevrelerince hatırı sayılır bir ilgi ve takdirle karşılaşılır. Yakın edebiyat çevresinin, yazdığı şiirleri kitap haline getirip yayımlatması konusundaki ısrarlarını kulak ardı eder. Bu yüzden 'Kitapsız Şair' olarak anılır. Ölümünden sonra 'Sırganlık Çiçekleri' adıyla kitabı sevdiği dostları tarafından yayımlanır.

Ardından siyaset, sanat, edebiyat ve cemiyet hayatından çok değerli dostluklar bırakır. Aziz Nesin, Yaşar Kemal, Behice Boran, Naim Tiralı, Kemal Tahir, Ara Güler, Can Yücel ve daha niceleleri...

Anlatılmaz bir tevazu ve doğallıkla yaşayıp da; gerek zamanın imkânsızlıkları, gerekse de nevi şahsına münhasır yapısıyla yerel kalmış ama Giresun'u, aşkı-özlemi-gurbeti, vefayı-sevdayı-sevdalığı Giresun'da en iyi anlatan şiirleriyle şiir gibi bir ömrü tüketmiştir bu büyük ozan... Kendisini 2017 yılında kaybettik, ruhu şad olsun" (Akyol 2019: 83).

Yazının başında da ele aldığımız ibretlik hikâyenin kahramanları da (Tanrı Misafiri); Yavyum Ertuğrul'un babası, Bahtiyar Dayımoğlu ve dedesi yaşlı adam, Abuşun Muharrem'dir.

Şair, siyasetçi babanın Aziz Nesinler, Yaşar Kemallerle arkadaşlık ettiği dönemin, çiçeği burnunda bıçkın, hızlı delikanlısı Yavyum Ertuğrul, altındaki impala arabasına Giresun yolları ve sokaklarında cirit attırır. Neşeyi, eğlenceyi Giresun sınırlarından civar şehirlere Ordu, Ünye, Samsun'a taşırır. Hızını kesmez, akşam eğlence mekânlarındaki yaren muhabbetlerinin sabahında kendilerini İstanbul'un Beyoğlu, Ankara'nın Uluslarında bulurlar. Yavyum Ertuğrul, okuyup tahsil görmek yerine hayat tahsilini tercih eder. Sokakta, fındık bahçesinde, uzun tır, kamyon yolculuğunda, zengin, fakir insanlarla iç içe olmaktan mutludur. Gönü de cebi de cömert Ertuğrul, geriye dönüp baktığında yaşadıkları ve yaşattıklarından pişman değildir. O iç dünyasındaki yüce zenginliği hala taşır ve hala fakiri fukarası, ihtiyaç sahibi hayatlara dokunmaya çalışır. Sahte sosyal demokratlara -onun tabiriyle tatlı su solcularına- din bezirgânlarına, eyyamcılara hiçbir zaman yüz vermez. Ayıp ve kusurlarını, yalanlarını suratlarına şamar gibi yapıştırır. Bilmediği konuda yaramazlık yapan zeki çocuklar gibi dizini kırıp dinlemesini de bilir. Bildiği konuda itirazını en üst perdeden yapar. Obası, yaylası, şehrin flora faunası, balıklarına varıncaya kadar bilgi sahibidir. Yayla ve uzak köylerin yollarının çoğunda onun emeği vardır.

Yavyum Ertuğrul, zengin, fakir kim olursa olsun hastane köşelerinde kana ihtiyaç duyanların imdadına Kızılay'dan önce Hızır gibi yetişen kişidir. Şehrin gönüllü kan bankası gibi muhtaç olanların imdadına koşar, hasta yakınlarının teşekkürünü, hayır dualarını alır. Onun o kadar can kurtardığı ve dokunduğu hayat vardır ki hangi hastane ve hangi hasta yakınları kan aramış da bulamamış veya uygun donör bulamamışsa ilk veya son çare olarak akla Yavyum Ertuğrul gelir. Onun dilinde "donör;" "dünür"e, ünlü Rus yazar Dostoyevski; "Doktorevski"ye, ünlü kot pantolon markası "Lee Cooper"; "Ays Kuupır"a, telefonda görüşüp tartıştığı bir akademisyenin "Ertuğrul, siz aslında Çepni değilsiniz yavrum!...

Kıpçaksınız!" sözü "Siz Kapçaksınız"a dönüşür. Ona göre Endonezya'nın Bali Adasında yaşayanların tamamı "balici", madde bağımlı olması nedeniyle bu ada, böyle bir ad almıştır.

"Dili peltektir, kimi sözcükleri yarım yamalak, o kocaman ağızdan çıkan bütün güllüşleri ve insanlığı ise tamdır. Peltek dilinin alaya alındığı ve küçümsendiği anlarda, onun kendi icat ettiği ve bir nev'i savunma mekanizması olan şu cümlesi girer devreye;

-Benimle ne dalga geçiyosunuz ulan cibidiley!... Ben çadece çe'yi, te'yi, şe'yi, pe'yi biyaz da ye'yi şöleyemiyoyum çadece?

Güzeller güzeli kalbi kocamandır, ummanlar kadardır onun... Birisine kan mı lazım oldu? O, Ertuğrul abi tarafından mutlak bulunacaktır. Bulunur da. Olmaz ama aç mı var? Açıkta mı var? Doyurulup barındırılacaktır.

İşte tüm bunlara sebeptir ki; bütün bir şehir tanır ve çok sever onu. Çok da saygı gösterir herkesler kendisine... Kimselerin bu zamana kadar ona hürmette kusur ettiğine şahit olmadım.

Hasta olup da yoğun bakımda yattığı zamanlarda cenneti gezip gelip Gazi Mustafa Kemal, Hz. Ali gibi yüce şahsiyetlerle oralarda tanışmış adamdır (?)... Hz. Ali'nin yaşadığı dönemde dünyanın gelmiş geçmiş en büyük pehlivanlarından Rüstem pehlivanla güreşe tutuşup sırtını yere getirmiş Giresun pehlivanıdır o (???)

Ertuğrul abimiz (Allah bir daha göstermesin) tam iki defa "ölümün kıyısındaki uçurumlarda gezinip de oralardan geriye dönen" bir mucize Âdemoğludur... Her ikisinde de, süresi uzun yoğun bakım ünitelerinde kalmıştır kendisi... Benzetmesi bile kötü; yani bir nev'i "imamın kayığına binip binip, tam kürekler çekilip o sonsuz denize açılacakken kayıktan inmiştir anlayacağınız." (İki dünya arasında geliş gidilerde İranlıların ünlü güreşçisi Zaloğlu Rüstem 'le güreşir" (Akyol 2019: 96).

Belki inanmayacaksınız ama bu durum çevre illerde de böyledir... Komşu kentler ve onların da komşuları, Karadeniz'i, İstanbul veya Ankara'ya bağlayan yol güzergâhları üzerinde bir efsane addır aslında Yavyum Ertuğrul, sadece Giresun'da değil. Fakat uzaklarda onu daha çok "Deli Ertuğrul" olarak bilirler. Zaten yiğit de namıyla anılmış (Akyol 2019: 106-107).

Neron'dan sonra bir şehri yakmaya kalkan çılgın, delişmen delikanlı Ertuğrul'dur. Sevdiği kıızı alamadığı için ailesini, akrabalarını protesto uğruna dağ köyünden arabayla Giresun'a geri gelen yine odur. Onun hayatının her bir döneminde (bıyıkları terlediği çağda elinden düşürmediği) Mister No'nun maceralarından izler vardır. Mister No'nun Amazon ormanları üzerinde gezen pırpırlı uçağı varsa onun da impalası, kamyonları, benzin getirip götürdüğü tankerleri, dozer-kepçeleri vardır.

Yine hiç kimsenin başına gelmeyen nadir spor maceralardan biri daha... Fenerbahçe Teknik Direktörü Rausch zamanında futbol oynamadan Anadolu'dan Fenerbahçe'ye transfer olan ve ilk katıldığı antrenmandan kovulan futbolcu kimdir? Evet, Yavyum Ertuğrul ağbidir.

Murat Akyol, Aziz Nesin mizahına konu olacak olayı sade, akıcı ve samimi üslubuyla dile getirirken okuyucularda hoş bir etki, yüzlerinde tatlı bir tebessüm bıraktığını düşünüyoruz:

Bundan yaklaşık kırk yıl önceki ilginç transferi Yavyum Ertuğrul'dan dinleyelim:

"-Yavyumlay, bundan çok eski zamanlardı... 80 ihtilali taa yeni oldu. Feneybahçe de o aya, Türkiye kupası maçı için Gıyesun'a geldi. Ben de tam u zamanalay hıpani akımlay içinde yaşıyıp, içip içip çıyoydum... O akşam da güzel biy sonbahar akşamı üzeyi, o zamanlay Gıyesun'un en güzel içkili lokantası olan Mehmet Efendi'de demleniyordum. Masam hemen, içelisinde çeşit çeşit ve çok güzel mezeley teşhiy edilen o büyükçe buzdolabının yanındaki hey zamanki masamdı. Deyken içeyiye, uzun saçlı yakışıklı biy heyif ve yanında da biy kaç bey taa geldi. Ben tanyamadım ama meğeysem bu; Feneybahçe'nin Alman antöyönüyü Fetyidel Yauç'muş (Firedel Rausch).

... Derken ardından hepimizi kahkaha sellerine katıp sürükleyecek anılar manzumesi, Ertuğrul ağabeyimin o tatlı mı tatlı peltek dilinden devam ediyor... Rausch ve yanındakiler de yan taraftaki bir masaya buyur edilmişler sonra. Bunlar başlamışlar yemek yiyip içki içmeye.

... Önce Rausch, uzun uzun ve çok dikkatlice, yakınlarındaki masayı kahkaha iklimine çeviren ve her anlattığı ile o masada zevkle içkilerini içen bu grubu uzun uzun izliyor hiç çaktırmadan. Ertuğrul abim ve arkadaşlarının muhabbetlerine de hayran hayran bakakalarak... Sonra, bir garson vasıtasıyla Yavyum'a bir haber yolluyor ve kendisiyle tanışmak istediğini iletiyor.

Garson gelip de bu durumu Yavyum'un masasına açıkça iletğinde, Yavyum dâhil kimseler bu duruma öyle çok da oralı olmuyor ama. Herkes kendi halinde ve ucu bucağı olmayan bir muhabbet eşliğinde devam ediyorlar içki içmeye. Kahkahalar havada uçuşuyor. Özellikle Yavyum'un anlattıkları masada fırtınalar koparıyor. Fakat Yavyum Ertuğrul az sonra karar değiştirip aynı garsonla şu mesajı gönderiyor bu ünlü futbol adamına;

-Ben onunla tanışmak istemiyorum. Çok istiyorsa, biy ufak yakı alsın, masama gelsin.

Adam, o zamanlar dünyanın en büyük futbol bilgelerinden. Ama o nasıl bir rajondur yaa arkadaş? Olacak iş mi bu?

Ama bu durumdan da oldukça etkilenen Rausch, çok daha değişik bir tavır sergileyerek o an için üzerinde olan Fenerbahçe amblemi ve sırtı "Fenerbahçe" yazılı eşofmanı üzerinden çıkarıp bu hediyeyle birlikte bir büyük de rakı yolluyor yan masaya...

Bunlar Yavyum'un ağzından anlatıldığı o anlar içindeyse Masal Kafe'de:

-Yok yaaa?

-Yapma aabi yaa? Ooo haaa!

-Olmaz böyle şey? Yoksa yalan mı?

-Yaa bu kadarı da fazla!

-Vallahi helal Yavyuma. Sen neymişsin be aabi!

Gibi yorumlar yapılıyor ardi ardına.

Sonrasında hengâme tüm hızıyla devam ediyor, o eski tarihlerdeki o masada... Yavyum Ertuğrul'un anlatımına göre; zamanın dünyaca ünlü Alman Hocası, Giresun'un medarı iftiharına futbol konusunda hiçbir yeteneğinin olup olmadığına bile bakmadan, onu hiç izlemeden ve nasıl bir futbolcu olup olmadığını dahi hiç mi hiç bilmeden Fenerbahçe'ye transfer teklifinde bulunuyor.

... Masadaki sonsuz muhabbete dâhil olan Alman Hoca, masanın neşesi, gönlü bol gencinin hatırına art ardına kadehlerini kaldırıyor. Kendisiyle barışık, renkli, neşeli gence oradakilerin gözlerine ve kulaklarına inanamadığı bir teklifte daha bulunuyor. Almanya'da hiç evlenmemiş, biricik kız kardeşiyle evlenip eniştesi olmasını!?

Yavyum Ertuğrul bu son teklife nasıl cevap verdi bilinmez, birden kendisini Derağzı'ndaki tesislerde buluyor. İlk idmanında ona pas vermeyen o yılların efsanesi Ali Kemal'e (Denizci) posta koyup fırça atıyor hemen! Araya idari menajer, Ziya (Şengül) giriyor. Orada çingar çıkarıp yöneticilerle de kavga ederek ardına bile bakmadan idmanı terk edip gidiyor" (Akyol 2019: 73-78).

Yavyum Ertuğrul 70'li yıllarda Giresun'un gönüllü itfaiyecisidir. Her nerede ne zaman bir yangın çıksa Çınarlar semtinden yangın için çıkış yapan o zamanların tek ve hışır (Eski, hürdahaş) itfaiye aracı Yavyum Ertuğrul'u bulup almadan göreve gitmez. Bir itfaiye çavuşu gibi bulunduğu kahvehane veya Tepebaşı civarlarından bir yerlerden ekibe katılır, yangın mahalline geldiklerinde kurtarma merdiveninin en üstüne çıkar, su hortumu ve yangına müdahaleyle ilgili bir yandan talimatlar verirken öncü olarak yangın mahalline ilk o dalar.

"Bir gün Giresun Tepebaşında çok büyük bir yangın çıkar. Alevler önce alt katlardaki eczane de dâhil sıra sıra tüm dükkânları sarar. Tesadüf Yavyum Ertuğrul itfaiye aracı henüz gelmeden yangın mahalline ulaşır. Uyarılara kulak asmadan direk yangının ortasına dalar. Binayı saran alevler arasında hiçbir insanın gösteremeyeceği cesaretle yanan eczanenin içine girer, etrafa aceleyle sağına soluna bakınır. Oralarda dolu bir bidon görür. Alevlerin ulaşamadığı bu bölümdeki içi su dolu büyükçe bidonu kapıldığı gibi kapağını da hemen açmak süratiyle bir bidon suyu alevlerin içine boca eder. Alevler, şiddetini daha da artırır, yangın eczane ve binayı daha da sarar. Meğer alevlere su diye savurup döktüğü "kolonya"dır. Yavyum Ertuğrul yangın yerinden kendini sokağa zor atar" (Akyol 2019: 45-46).

Yavyum Ertuğrul'un yangınla ilgili bir ilginç macerası da yangın söndürmekten ziyade yangın çıkarmak üzerinedir. Gençliğin getirdiği heyecan ve fırtınadan kaynaklı sevdiği kız yüz vermediğinden midir bilinmez Giresun'u Neron gibi yakmaya kalkar. Giresun'un en eski petrol ofisi bayilerinden olan amcazadelerini Aksu Irmağı'nın "Aksu Ağı" denilen

bölgesindeki istasyondan dolu tankeri gizlice alır. O tarihlerde bu tankerle, amcalarının petrol ofisine sürekli Samsun'dan mal çekmektedir.

Öfkesi ve kızgınlığı geçmeyen Yavyum Ertuğrul, Giresun'un Tepebaşı-Sokakbaşı-Çınarlar semtlerine tankerindeki yakıtı cadde boyunca yukarıdan aşağı boca eder. Şehrin en büyük caddesi olan Gazi Caddesine varamadan tankerdeki yakıt biter. Vanayı fazla açınca asıl yakılması gereken en büyük caddeye yakıt kalmamıştır. Tankerin yerinde olmadığını gören amcazadeleri de hemen polise bildirirler. Olayın şahitleri durumun vahametini anlamazlar. Giresun'un fakirinden zenginine, esnafından öğrencisine yaptığı iyiliklerden dolayı "yol çalışması", "cadde temizliği" uzaktan görenler ise "sulama çalışması" olduğunu sanırlar. Artık caddelerden yoğun bir benzin kokusu etrafa yayılır. Bulunduğu yer Seyyid Vakkas Türbesinin yanındır. Cebinden çıkardığı kibriti çakmaya karar verirken çok kuvvetli birkaç el son anda ona müdahale eder, faciayı önler. Bunlar, amcası tarafından benzin istasyonundan gönderilen işçilerdir.

Yıllar sonra, "Çok sevdiğin Giresun'unu yakacak kadar bu büyük öfke ve çılgınlığın sebebi neydi?" diye sorulduğunda kendi bildiği doğrulara dayanarak şu cevabı verir: "*-Biy kayı (kadın) meselesi... Aslında u gün Giyasun'u değil de, asıl ben o kayılayı yakmalıydım! Neyon'un da Allaf belaağsını velsin emi! Ben onun taa accımın oytalayına çıçım! Gidip de Yoma'layı (Roma) yakacaana, gelse de Giyasun'daki ha bu bizim kayılayı yaksa ya?*" (Akyol 2019: 49-50).

Çok yıllar önce Giresun'da bir trafik kazası olur... Ama ne yazık ki, Yavyum Ertuğrul'un da çok samimi olduğu arkadaşlarından biridir bu kazayı yapan ve bu kişi olay yerinde can verir. Cenazeyi yuyup yıkarlar ve namazı kılındıktan sonra gözyaşları içinde toprağa verirler. Törenden hemen sonra, dini bir ritüel olarak mezarlığı herkes terk ettikten sonra "talkın" vermek için imamla mevta baş başa yalnız kalırlar. Ölen arkadaşını çok seven Yavyum Ertuğrul ise orayı terk eder gibi görünür ama az uzakta bir yerde, yapılan bu son dinsel merasimi üzgün bakışlarla izler bir ağacın gölgesinden.

Fakat az sonra, gördükleri onu afallatır, şoka girer! Çünkü bu dünya üzerinde hiçbir şekilde olmayacak bir olay gerçekleşmiştir ve üzerine daha demin taze toprak atılmış bu mevtanın mezarından çok korkulacak bir şekilde önce bir el, sonra da bu elin sıkıca kavradığı bir araba farı dışarı çıkmıştır! Üstelik de hiç olmaması gereken bir şekilde bu far da yanmaktadır!

Olaya ilk şahit olan talihsiz imam hemen, hızlıca ve anlatılmaz korkular eşliğinde mezarlıktan kaçır. Fakat inanılması çok zor olan bu hadiseyi Yavyum Ertuğrul saniyesi saniyesi-dakikası dakikasına görmüştür. Mezarın başına bu kez de o gelir. Çok garip bir şekilde far, halen mevtanın elindedir ve üstüne üstlük halen de yanmaktadır.

Yavyum Ertuğrul'unsa; sanki hiçbir şey olmamış, sanki bu yaşananlar çok normalmiş gibi mezara hafif eğilerek ettiği cümlelerse, dikkat çekici ve delicedir. "*-Yavyum, sana kaç*

*keyeley demedim mi? Şöföllük öğretiyken ben sana kaç defalay söllemedim mi? Yola gideyken faylayımı kısa da tuut, göz alıyooy!... Bak? İmanın da gözleyini aldı faylayın. Sığ suda zıpkın yemiş balık gibi oldu, koykup da altına s*çtı, kaçtı zavallı.*" (Akyol 2019: 305-306).

Zamanın Giresun Valisi, kalabalık bir heyetle Giresun yaylalarında inceleme gezisine çıkar... Dağlarda yaylalarda epey bir vakit beraberce gezerler. Heyet bir alabalık çiftliğine gider. Alabalık tesisinde siparişler alınır. Canlı alabalıkların havuzdan yakalanmaları, temizlenip pişirilmesi için biraz zaman gerekir. Bu süre içinde masalarından kalkarak çevre gezintisine çıkarlar. Bu arada havuz başında ellerini çenesine dayayıp havuzdaki balıkları izleyen Adil Şahin'i görürler.

Vali Bey, yanına yaklaşır ve gazeteci Adil Şahin'e:

-Beyefendi sizi bugün çok düşünceli gördüm. Bir sorun mu var yoksa! Olumsuz bir durum mu oldu?

-Sayın Valim, şu köşede saklanan ve orta yere yakalanmamak için çıkmayan balıkları görüyor musunuz?

Vali gördüğü manzaranın mantık sınırlarında olan doğru tarafıyla soruyu yanıtlar:

-Evet, görüyorum... Fakat ne var ki bunda? Bunlar hayvanların doğal refleksleri olsa gerek. Yakalanmamak ve yaşamak için saklanıyorlar işte o köşede.

Gazeteci boş bulunup sohbete tam nokta koyacak cümleyi sarf eder ki, bu sözler de, muhabbetin sonu olur zaten... Çok düşünceli bir halde ve derinden çekilen bir nefes sonunda gayet lauballice verilen cevapsa şöyledir:

-Sayın Valim... farz edelim ki ben şu anda bir alabalık oliim... Ama anam avradım olsun eğer hau köşedeki yerden bir taa da ha şu ortaya bir gram çıkarsam!... Görmii musun ortaya çıkan sürüdeki salakların akıbetlerini?... Pişmek için yakalandıkları bişii deel, üstelik pişmeden önce gafalarına görevliden bi'de "tokmak" yiiilar...

Yavyum Ertuğrul yakın dostu da olan gazeteciye oracıkta çıkışı:

"-Ula senin yuhunun (ruh) ta accına çıçaydım ben senin yuhsuz Adil! Ula sen ne manyak bi adamsın sen yaavf... Şimdi şu balıklaydan biyi şayet sen olaydın, sen yakalanmazdın belki ama koykudan da o köşeleyn biyinde altına çıçaydın! Çevyeyi süyekli killettiğin için de bu topluluktan zaten dışlanıy, atılıydın!... Hahhahhahhaa!" (Akyol 2019: 134-137).

Bir zamanlar Giresun'un cevval trafik polisi Taytıs'la karşı karşıya gelir. Ertuğrul abinin kazaya karıştığı mahale BMW motosikletiyle anında damlar. Zaptı tutar, şoför mahallindeki Ertuğrul abime de fırçayı basar: *"Koskoca banketi, içindeki trafik ışığı*

direklerini görmedin mi be adam?... Kamu malına ve trafik ışıklarına zarar verdin, ödeyeceksin!" diye...

Ama Ertuğrul abinin olduğu yerde bir güleçlik vardır. Olaylar komik bir hale bürünmeden, kızgınlıklarla, hiddet ve öfkeyle sonlanmaz hemencecik... Cevval Trafik polisi Şerif Taytıs, ardından bilip bilmeden ve büyüğe de bir pot kırarak olmayacak bir cümle daha kuruyor en son... Diyor ki; *"Git önce ceza makbuzunu öde, ondan sonra da git, o dişlerini bir güzelce yaptır... Ağzında diş kalmamış ve ne dediğin de belli olmuyor."*

"(Muhtar Ali Şahin Ağabeyimizin demesine göre) bütün bunlar yaşanırken, Ertuğrul abinin takma dişleri halen arabanın içinde ama kazanın da etkisiyle de halen bilinmez bir yerdeymiş, bulunamamış... Ali abi bana yıllar sonra dedi ki; Murat, Ertuğrul o gün, düşen dişlerini bulup da o an ağzına takabilseydi; Taytıs'ın hiç şansı yoktu... işte o dakka çıkaydı Şerif Taytıs'ın ağzına... Daha ne babası kalırdı Taytıs'ın ne de sülalesi... Dişsizlikten fes, föz ederken konuşmaya fırsat bulamadı, kanuna karşı gelip mukavemet edemedi Yavyum... Yoksa?..." (Akyol 2019: 91).

"Efendim, Ertuğrul ağabeyimiz, şimdilerde adı değiştirilerek "İl Özel idaresi" ismi verilen kurumun eski bir çalışanıdır. Zaten epey zamandır da buradan emeklidir. O; bu kurum bünyesinde işçi olarak şoförlük, sosyal işler şefliği ve ilçeler bazında bölge şeflikleri de yapmış tecrübeli ve yetkin birisidir" (Akyol 2019: 84).

Bahar gelip karlar eridiğinde diğer kurumlarda olduğu gibi köylere hizmet veren il özel idaresi de geleneksel açılış yapmak için pastane, kuru pasta-meşrubat, kimi kitapçı ve oyuncakçılar balon-ip çeşitli süsler, bir eczane de, işçiler doğum kontrol kampanyasına uysunlar, katılsınlar diye birkaç kutu prezervatif dağıtılması maksadıyla hediye eder bu ziyaretler içinde.

Müdür Bey de bütün bu organizasyonun "sosyal işler şefliği"ni Ertuğrul ağbiye verir. Çarşı pazardan alınan zerzevatı odasında toplayan Ertuğrul ağbi ekibini çeşitli işler yapmak için bölgelere dağıtır. Odasında tek başına yapılacak işlerin planlamasının bir kâğıt kalem yardımıyla not eder. Kutu kutu balonlar, ipler, süsler bir masanın üzerindedir ve ona bakmaktadır. Can sıkıntısından tören alanına gidecek balonları tek tek şişirip iplere dizmeye başlar. Hızını alamaz hayırsever eczacının onlara verdiği kutular içinde olanlara da aynı işlemi uygular... Onları da bir güzelce şişirip iplere dizer.

Derken açılış töreni başlar, yapılır ve biter. Vali Bey başta olmak üzere il protokolü de dâhil misafirler güzelce ağırlanır, yeni sezonun kazasız belasız verimli geçmesi için güzel dilekler dillendirilir, dilenir. Törenler bittikten sonra il müdürü Ertuğrul ağbinin yanına gelir.

-Ertuğrul Bey, Sevgili Şef; sezon açılışımız çok güzeldi, her şey çok anlamlı, yerli yerinde ve tam tekmildi ama sadece sizin alana astırdığımız o tuhaf balonlar bir garipti, çok acayıpti. Ben ömrümde böylesi balonlar ilk defa gördüm. Bunları nereden aldınız Kuzum?...

Şef Yavyum Ertuğrul, haliyle ve zamanı birkaç saat önceye de alan bir mantıkla soruya cevap vermeyi bir an için düşünür... Ama cevap için vazgeçer ve susar.

"Bir eczaneden, " ... "parasız," diyemez (Akyol 2019: 88).

Oğlu profesyonel futbolcu olan Giresunlu anneye diyalogu, okuyucusunu kahkahalara boğacak niteliktedir:

90'lı ve 2000'li yıllarda Beşiktaş'ın ve milli takımımızın kara yağız unutulmaz bir golcüsü vardır ve o Giresunludur. Hatta Avrupa'da da uzun yıllar başarıyla ülkemizi temsil etmiştir bu namlı topçu. Türkiye'de oynarken sakatlıktan dolayı forma şansı bulamadığı bir dönemde, Ertuğrul ağbi bu topçunun annesine sosyal medya hesabından yaptığı bir yorumla bir soru sorar. Onu tanımaktadır ve sayfasına da eklidir bu teyzemiz. Ertuğrul ağbi kısaca der ki: *"Giz Fatma. Senin bu oğlana ne oldu da bu uzun zamanlardır maç oyniyamiyu?..."*

Teyzemiz cevap verir:

*"-Ula Ertuğrul, s*çdurma şimdi beni unun hau gıllı bacana! İyi ki sakatlandı da bu nebri, onun oynamadığı her maçlarda ben de küfür yemekden gurtuldum. Sus! Ses etme, oynamasın... Bizim oğlan sağlamlkene benim anam ağliiyudu" (Akyol 2019: 303).*

Akyol'un *Giresun'un Sevgilisi Yavyum Ertuğrul* adlı kitabında, esere konu olan kahramanın okuyucusunu güldüren, neşe içinde bırakan nice serüvenleri vardır. Bir de daha kâğıda, yazıya dökülmemiş kulağa hoş, gönle hoş maceraları. Sinemanın güzel vamp kadını Sevda Ferdağ, Minik Serçe Sezen Aksu ile...

Sezen Aksu, yıldızının parladığı dönemde konser için Giresun'a gelir. Konserin verileceği salonun kulisinde Sezen Aksu'yla karşılaşır. Yavyum Ertuğrul, çıtı pıtı kızı karşısında görünce pek bir şeye benzetemez. Aradan bir saat geçer. Sahne hazırlığı için "Minik Serçe" makyajını, saçını yaptırır. Kulis odasından çıkıp sahneye giderken kahramanımızla karşılaşır. Minik Serçe'yi durdurup samimi içten ifadeyle:

-Kız, sen ne güzel olmuşsun! Ne yalan söyleyeyim, daha önce seni göydüğümde bişeye benzetemedim. Şimdi biblo gibi güzel kız olmuşsun!

Minik Serçe'nin bu, çok hoşuna gider. Yanındaki yardımcılarına dönüp: "Ben burada konser verdiğim ve Giresun'da bulunduğum sürece bu adamı hep yanımda istiyorum" der.

Giresunlu yazar Murat Akyol, Giresun'u konu alan üç eserinden sonra yine Giresun'u ve Giresun'un biricik sevgilisi Ertuğrul Öztürk'le ilgili kitabıyla şehir kültürü, sosyal yaşantısına renk katan insanları konu edinerek bu tür çalışmalara öncülük etmektedir. Bazen bir nefes kadar yakınımızda bizi biz yapan, bize değer katan yüce gönüllü insanları şu veya nedenlerle unuttuğumuzu, fark edemediğimizi hatırlatarak iki omzumuzdan yakalayıp bizi sarsıp silkelemektedir. Yazarların böyle eserlerine salgınla beraber gelen yalnız birey, yalnız

ruhları kendine getirecek, değerleri, kıymetlerimizi hatırlatacak eserlerin hayatımızda hep var olması dileğiyle...

Sonuç

Ünlü Fransız edebiyat eleştirmeni Lui Aragon, Muhtar Awezov'un tavsiyesiyle çiçeği burnunda genç Kırgız yazar Cengiz Aytmatov'un "Cemile"sini okuduktan sonra kaleme aldığı "Dünyanın Aşkını Anlatan En Güzel Hikâyesi" adlı makalesi son derece dikkat çekici ve edebiyatseverler açısından önemlidir. Lui Aragon, genç yazar Cengiz Aytmatov ve yaşadığı ülkesi Kırgızistan'ın dahi Orta Asya'da bir yerlerde olduğundan yeni haberi olduğunu dile getirirken, Isık-Göl'ü, Talas'ı, Kürkürö Nehri'nin kenarındaki pelin, çiçeklerin kokusunu hissettiğini, genç kız ve delikanlıların şarkılarına Cemile sayesinde eşlik ettiğini samimi duygularla dile getirir. Yazısının sonunu şu çarpıcı cümlesiyle tamamlar:

"Her haliyle övünen, gururlu, mağrur Paris'te, Hügo ile Volter'in Paris'inde, nice krallar ve devrimler gören Paris'te, her bir taşı uzun uzun hikâyeler ve efsaneler hatırlatan büyük ressamların Paris'inde, ateşli aşkların ve âşıkların şehrinde, görmediği, okumadığı başından geçmeyen kalmayan bu şehirde ben "Cemile"yi okudum... İşte o an, Verter ile Veronika'nın, Antoni ile Kloptra'nın ya da Manon Lescaut'nun² benim gözümde hiçbir değeri kalmadı ve işte o an Romeo ve Juliet'in, Paolo ile Françeska'nın, Erman ile Danyarson'un hayalleri gözlerimin önünden bir anda silinip gittiler. Çünkü ben Danyar ve Cemile'yle karşılaştım ve onlarla beraber II. Dünya savaşının üçüncü yılına, 1943 yılına, 1943 yılının bir Ağustos ayına, güzel bir geceye yeniden dönüp orada bir yerlerde bulunan Kürkürö çayına, ekin yüklü arabalara ve diğer ikisinin hikâyesini bizlere anlatan Seyit adındaki çocuğa gittim."

"Her ne kadar sana inanmasam da minnettarım Ulu Tanrı, aşka olan sonsuz inancımın zerre kadar bir eksilme olamadan karşılaştığım bu Ağustos gecesi için teşekkürler, binlerce, on binlerce defa..."

Giresun'un sokaklarını, yaylalarını, türkü ve insanlarını, eğlence ve mizah serüveninde acısını ve sancısını; bir dönem edebiyat, siyaset ve sanat dünyasına damgasını vurmuş Bahtiyar Dayımoğlu ve biricik mahdumu Ertuğrul Öztürk adıyla tanıtp sembolleştiren, yaşadığı şehre vefa borcunu ödeyen yazar Murat Akyol da henüz Giresun'a gelmeyen ve

² Abbe Prevast'un romanı. Bu roman "Şövalye Des Grieux ile Manon Lescaut'un Hikâyesi" başlığı altında önce Hollanda'da (1731) sonra da Fransa'da yayımlandı ve toplatıldı. Ayrıntılı bilgi için bkz.: Luis Aragon, *Dünyanın Aşkını Anlatan En Güzel Hikâyesi, Cengiz Aytmatov (Doğumunun 75. Yılı İçin Armağan)*. Rusça'dan Çeviren: Kemal Göz, Uluslararası Kırgızistan- Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları, Bişkek, 2004.

güzelliklerini görmeyen okuyucusuyla buluştururken şehrin hafızasına, kültür tarihine damgasını vurmaktadır. Eli kalem tutan edebiyat sevdalısı gençlere buldukları şehir, köy kasabanın börtü böceğinin, esnafının ve nevi şahsına münhasır insanların kıymetli, paha biçilmez değer olduklarını, onlarla ilgili kaleme aldıkları her bir yazının geleceğe aktarılan eşsiz miras olduğunu bu eseriyle de önemle vurgulamaktadır. Yazar, eser ve yazarların kahramanları kadar eserlerin yazıldığı yer ve zaman da bir o kadar önemlidir. Avrupa'nın İsviçre'yi, İsviçre'si dünya çapındaki yazarları Alpler'deki çiftliklere davet edip her türlü imkânı sunarak eserlerini burada yazmalarını isterler. Sırf, "Şu ünlü yazar, bu eserini ülkemizin şu şehir kasaba, köyünde yazdı diyebilmek için..." Edebiyat eleştirilerinde magazin, kültür haberlerinde birkaç cümleyle dahi olsa...

Kazaklar başarı, iyi dilek temennileri için eş dostlarına "Ak jol" (Yolun açık olsun) derler. Biz de soyadıyla müsemma Giresunlu yazar Murat Akyol ve eserdeki kahramanına, "Ak jol" diyoruz.

Kaynakça

Akyol, Murat (2016). *Altın Post ve Amazonların Gözyaşları*. Kültür Ajans Yayınları. Ankara.

Akyol, Murat (2019). *Giresun'un Sevgilisi Yavyum Ertuğrul*, Kültür Ajans Yayınları, No:386, Ankara.

Aragon, Luis (2004). *Dünyanın Aşkı Anlatan En Güzel Hikâyesi*, Cengiz Aytmatov (Doğumunun 75.Yılı İçin Armağan). Rusçadan Çeviren: Kemal Göz, Uluslararası Kırgızistan- Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları, Bişkek, s. 235-237.

Дашман, А., *қара теңіздің жеңіс толқындарынан туған жауынгер әйелдер* (алтын тері және амазондардың көз жасы, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінің ХАБАРШЫСЫ, No:4 (66), 2021, ISSN: 2312-475X. 6-21